

Simon kunnan kulttuurikasvatussuunnitelma

Hyväksytty 16/ 6.2022

Sisällys

Käsite kulttuurikasvatussuunnitelma eli lyhyemmin KOPS	2
KOPSin konkeettinen toteutus kunnassa	3
Kulttuurikasvatussuunnitelmassa ovat	3
Varhaiskasvatus	3
Peruskoulu	4
Lukio	6
Kulttuurikasvatussuunnitelman kakkostaso (esittävät taiteet)	7

Käsite kulttuurikasvatussuunnitelma eli lyhyemmin KOPS

Kulttuurikasvatussuunnitelma on **vuosittain toistuva, etukäteen budjetoitu ja selkeillä sopimuksilla aikaansaatu** kokonaisuus, jossa kunkin kunnan toivomalle ikäryhmälle taataan halutunlainen taide- ja kulttuurikasvatus. Kulttuurikasvatussuunnitelma tarjoaa tietoa asuinkunnan historiasta, käytännöistä, merkkihenkilöistä ja jo olemassaolevasta tarjonnasta siinä kun antaa osallistujille mahdollisuuden avartaa maailmankatsomustaan sekä käyttää älyään ja luovuuttaan. KOPSin parissa toimivat aina kunkin taiteenalan ammattilaiset sekä kulttuurikasvattajat. Laatu on kaiken ytimessä.

Kulttuurikasvatussuunnitelma perustuu varhaiskasvatukseen ja koulujen opetussuunnitelmiin ja **lakiin kuntien kulttuuritoiminnasta**. Kunnan kulttuuritoiminnalla tarkoitetaan toimintaa, jolla kunta edistää kulttuurin ja taiteen tekemistä, harrastamista, saatavuutta ja käyttöä sekä taide- ja kulttuurikasvatusta ja kulttuuriperintöä.

Alla kerrotaan lyhyesti mitä hyötyä kulttuurikasvatussuunnitelmasta on.

1) Yhdenvertaisuus

Kuntien valtuustojen hyväksymä ja perustasolla budjettiin pysyvästi laitettu KOPS on jokaisen kunnan lapsen ja nuoren saavuttava suunnitelma. Tällöin perheen asuinpaikka, varallisuus tai mielenkiinnon kohteet eivät vaikuta siihen, pääseekö lapsi osaksi taide- ja kulttuurituokioita.

2) Saavutettavuus

Suuressa kaupungissa on usein valtavasti mahdollisuuksia harrastamiseen ja kaiken kokemiseen jo valmiiksi. Pienemmissä ja syrjäisemmissä kunnissa KOPS takaa sen, että esitykset ja ammattitaitelijoiden ja kulttuurikasvattajien vierailut eivät jää suurten kaupunkien asukkaiden yksinoikeudeksi.

3) Kunnan elinvoimaisuus, yhteisöllisyys ja työllistävä vaikutus

Ennalta suunniteltu ja budjetoitu, strategiaan asti saatu kulttuurikasvatussuunnitelma on eduksi kunnalle. Se osoittaa, että kulttuuria ja taidetta arvostetaan kunnassa. Ymmärretään näiden alojen monipuolinen ja kerrannainen vaikutus sekä ihmisten hyvinvointiin että työllistymiseen. KOPS-työssä kaikki alueen omat taiteilijat ja taidelaitokset saavat vuosittain toistuvaa lisätyötä ja alueen lapset, nuoret ja muut asukkaat oppivat tietämään mitä oman kunnan alueella on. Yhteisöllinen vaikutus on suuri, jos mukana ovat niin paikalliset yritykset sponsoroimassa kokonaisuuksia kuin taiteilijat, koulut, päiväkodit, galleriat, mahdollisesti myös useaan KOPSiin kirjoitetut palvelutalot tai muut yksiköt. Kulttuurikasvatussuunnitelmasta saa helposti tehtyä koko kunnan yhteisen asian.

4) Kunnan brändi

“**Simona Simoon**” Meidän polku Simon kuntastrategia 2022-2025.

Simo on viihtyisän elämisen ja vireän yrittämisen maaseutukunta, jossa arvoina ja toimintatapoina ovat:

1. **Huolenpito**; huolehditaan toisista ja ympäristöstä
2. **Yhdessä**; osallistava tekeminen
3. **Sisu**; tekemisen meininki

Strategiapolulla viestinnän, elinkeinoja ja kasvua mahdollistamalla, olemme elinvoimainen kunta. Hyvinvoivan henkilökunnan, hyvinvoivien kuntalaisten ja luontoarvojen&vihreän siirtymän kautta ennakoimme hyvinvointia.

Kulttuurikasvatussuunnitelmassa korostuu simolaisen elävän kulttuuriperinnön osuus ja työpajapainotuksen kautta yhdessä tekeminen. Myös se, mitä kaikkea simolaisella sisulla on saatu aikaan, näkyy kokonaisuuksissa.

5) Lasten tunne- ja esiintymistaidot sekä monipuolinen maailmankatsomus

Kulttuurin ja taiteen harrastaminen tukee oppimista, kaveritaitoja tai auttaa avarakatseisemmassa suhtautumisessa maailmaan ja toisiin ihmisiin. Kulttuurin ja taiteen kautta on mahdollista käsitellä mitä tahansa asiaa tavalla, joka jättää pysyvämpiä positiivisia muistijälkiä. Nykymaailmassa on yhä tärkeämpää tukea positiivisen minäkuvan kehittymistä sekä onnistumisen kokemuksia. Yksi keino on tukea lapsen oman luovuuden esiin tuomista ja heittäytymistä uuteen. Kulttuurikasvatussuunnitelmassa toteuttajina ovat eri taiteenalojen ammattilaiset, jotka tukevat edellä mainittuja asioita. Tavoitteena on, että lapsista kasvaa esiintymistaitoisia, monipuolisesti ajattelevia ja toiset ihmiset huomioonottavia nuoria, taiteen ja kulttuurin avulla.

KOPSin konkeettinen toteutus kunnassa

Kulttuurikasvatussuunnitelmassa ovat

- 1. Perustaso, joka koostuu työpajoista ja käyntikohteista.**
- 2. Kakkostaso, erikseen budjetoitavat esittävän taiteen kokonaisuudet**
 - konserttievailut
 - teatteriesitykset
 - Konserttikeskus
 - Nukketeatterit
 - Taikurit
 - Teatteri Eurooppa 4
 - Meri-Lapin jousikvartetti
 - Kiertävä lastenkulttuurikeskus Kattila

Päiväkodeille ja kouluille tarjotaan vuosittain ainakin 3-4 esitystä.

Varhaiskasvatus

Yleistä varhaiskasvatuksessa

Kaikessa taiteenaloihin liittyvässä opetuksessa huomoidaan varhaiskasvatussuunnitelman laaja kohta "kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu" sekä nähdään lapsi nimenomaan aktiivisena toimijana. Kulttuuriseen osaamiseen kuuluu lapsen ikätason mukainen tutustuminen oman kunnan taiteilijoihin, rakennuksiin, näyttelytoimintaan tai luonnonympäristöihin. Kaikki taiteen tekeminen tukee vuorovaikutusta, ilmaisua ja vahvistaa lapsen näkemystä itsestään luovana ja onnistuvana yksilönä.

Kaikille varhaiskasvatuksessa

- vuodenvuorokierroon kuuluvat juhlat ja niihin osallistuminen, erityisesti Simo- päivän juhla 28.10
- kirjastovierailut ja lukumaskotti Hiihku-pöllö, satutuokioiden, lainattavat kirjapaketit, 3-6v suunnattu Satupassi

- osallistuminen esittävän taiteen esityksiin (teatteri, taikurit, konsertit)

Ikäryhmittäin tapahtuvaa

1. 0-3v. Rytmikka ja loruttelu

Rytmiälypytyöpajoissa pienet pääsevät soittamaan eri maankolkkien rumpuja ja helistimiä. Paja on vuosittain eri painotuksilla ja joka kerta hieman erilainen. Rytmejä tehdään myös vanhojen suomalaisten lorujen tahtiin.

2. 4v. Leikki- ja tarinaperinne

Tutustutaan siihen, mitä on leikitty ennen padeja ja kännyköitä ja hoploppeja. Opetellaan vanhan ajan leikkejä ja askarrellaan joku lelu (käpylehmä, surra tms). Pyydetään simolaisia tarinoita tunteva mummo tai pappa kertomaan niistä. Pidetään isovanhempien tai vaikka palvelutalon kanssa yhteinen vanhan ajan leikkipäivä, jossa eläkekerhoihin osallistuvat eläkeläiset leikittävät lapsuusaikojensa leikeillä.

Kokonaisuuden voi toteuttaa myös työttömien toimintana, palvelutalossa, avoimena toimintana tai työhyvinvointikokonaisuutena.

3. 5v. Tanssi

Tutustutaan päiväkodilla haluttuun veteen liittyvään kohteeseen. Joen/meren merkitykseen kalastuksen ja vesiliikenteen näkökulmasta. Tehdään eväretki haluttuun kohteeseen joen/meren rannalle. Tanssipajassa kehitetään joesta, merestä, laivoista ja kaloista oma vesikoreografia!

Kokonaisuuden voi toteuttaa myös työttömien toimintana, palvelutalossa, avoimena toimintana tai työhyvinvointikokonaisuutena.

Peruskoulu

Kaikille peruskoululla

- osallistuminen vuotuisjuhliin
- osallistuminen esittävän taiteen esityksiin
- kirjastoyhteistyö: kirjailijavierailuja, lukudiplomi (vaatii kuuden kirjan lukemisen lukuvuoden aikana), pyynnöstä kootut lukupaketit, kirjastonkäytön opetusta ja kirjavinkkauksia

Alakoulu

1. Eskarit

Muotoilu

Retki ja tutustuminen Simon kirkkoon ja sen historiaan, hautausmaahan, patsaisiin ja muistomerkkeihin lasten ikään sopivalla tavalla. Päiväkodeilla tutustutaan patsaisiin ja muistomerkkeihin lisää ja pohditaan miksi sellaisia tehdään. Lopulta jokainen miettii omasta elämästään oikein kivan, tärkeän asian ja muovailee esim. savesta oman "muistomerkin", ohjaajana Anne Anttila

2. 1lk. Sanataide ja kirjastoyhteistyö

Liittyä opetus suunnitelman kohtaan Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen.

Lähdetään retkelle kirjastoon, jossa tutustutaan kirjastokorttiin, lukumaskottiin ja lastenosaston tarjontaan. Miksi kirjoja kirjoitetaan tai miksi niitä tarvitaan? Etsitään hauskan näköisiä kirjan kansia, otetaan niistä kuvia ja lainataan muutama kiva kirja koululle luettavaksi. Koululla sanataiteen työpajassa laitetaan hauskoilta näyttävät kirjan kannet peräkkäin ja muodostetaan niistä oma tarina!

Sanataidepajan voi toteuttaa myös työttömien toimintana, palvelutalossa, avoimena toimintana tai työhyvinvointikokonaisuutena.

3. 2lk. Perinnekulttuuri ja kädentaidot

Liittyy opetussuunnitelman kohtaan Kulttuuriperinteeseen tutustuminen ja sen arvostaminen (L2).

Tutustuminen Pahnilan museoon oppaan avulla. Lisäksi tutustutaan simolaisiin perheeseen liittyviin perinteisiin, kuten saunajaisiin, talkooperinteeseen ja nisupulla/pullakranssiperinteeseen. Koululla levotetaan pullaa ja kädentaitojen työpajassa opetellaan jotain vanhan ajan tekniikkaa (huovutus, savityöt, joku paikallistekniikka tms). Kokonais voidaan tuottaa myös kunnan omana perhetapahtumana. *Kokonaisuuden voi toteuttaa myös työttömien toimintana, palvelutalossa, avoimena toimintana tai työhyvinvointikokonaisuutena.*

4. 3lk. Musiikki

Liittyy opetussuunnitelman kohtaan Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen (L7)

Tutustutaan Martimoaavan soidensuojeualueeseen paikan päällä, sekä siihen miksi suot ovat yhteiskunnassa niin merkittäviä monilla eri tavoilla. Opetellaan tunnistamaan kuvista Simon nimikkokasvi, Ruijanesikko. Koululla musiikkipajassa tehdään soihin tai muuhun luontoon ja sen suojeluun liittyen oma kappale, joka esitetään kevätjuhlassa.

Kokonaisuuden voi toteuttaa myös työttömien toimintana, palvelutalossa, avoimena toimintana tai työhyvinvointikokonaisuutena.

5. 4lk. Sirkus

Liittyy opetussuunnitelman kohtaan S4 Taloudellinen toiminta

Simossa sahatteollisuus, tukinuitto, laivat ja rautatie ovat olleet iso osa paikkakunnan menestystä. Tutustutaan työn historiaan ja sahojen perustajiin, sekä henkilönä seppä Rukki-Juusoon. Sirkustyöpajassa kokeillaan osataanko itse pitää niin montaa palloa yhtä aikaa ilmassa kuin vaikka kiireinen tukinuittaja ja monitaitoinen sekatyömies on ennen joutunut tekemään.

Kokonaisuuden voi toteuttaa myös työttömien toimintana, palvelutalossa, avoimena toimintana tai työhyvinvointikokonaisuutena.

6. 5lk. Mediataide

Liittyy opetussuunnitelman kohtaan Esihistoriallinen aika ja sivilisaation synty

Käynti Simon kivikautisella asuinpaikalla oppaan johdolla ja tutustuminen Simon esihistoriaan, sekä maankohoumataluihin eri puolella kuntaa. Tutustutaan myös Simon historiallisiin henkilöihin, kuten Martti Mieltuseen ja Pekka Vilmiin. Mediataiteen työpajassa mietitään millainen olisi ollut esihistoriallisten simolaisten (tai vuosisaran alkupuolen Mieltusen/ Vilmin) somekanava.

Kokonaisuuden voi toteuttaa myös työttömien toimintana, avoimena toimintana tai työhyvinvointikokonaisuutena.

7. 6lk. Kuvataide

Liittyy opetussuunnitelman kohtaan S3 Taiteen maailmat

Retki Simonkylän luontopolulle tai muuhun haluttuun luontokohteeseen. Mietitään miksi kuvataiteilijat päätyvät kuvaamaan tietynlaisia luonnon tai rakennetun kulttuurin maisemia, mikä tekee maisemasta tai yksittäisestä kohteesta maalaamisen arvoisen? Koululla tehdään virtuaalinen vierailu Ateneumiin Mun Ateneum-hankkeen osana. Vierailuun kuuluu ennakko- ja jatkotehtäviä.

Yläkoulu

8. 7lk. Elokuvasvatus

Liittyy opetussuunnitelman kohtaan S3 Suomea luodaan, rakennetaan ja puolustetaan

Käydään läpi Simon kunnan sotahistoriaan liittyvät kohteet (sankarihautausmaa, Wirkkalan patsaat, muistomerkit). Elokuvasivatukseen kokonaisuudessa käsitellään samaa teemaa taiteenalan keinoin.

Elokuvakokonaisuuden ja osin myös retken voi toteuttaa myös työttömien toimintana, palvelutalossa, avoimena toimintana tai työhyvinvointikokonaisuutena.

9. 8lk. Taidetestaajat

10. 9lk. Arkkitehtuuri ja ympäristötaide S2 Ympäristön kuvakulttuurit

Tutustutaan Simon arkkitehtuuriin. Käydään pyöräretkellä museotiellä ja Marttilanlahden kala-aitoilla ja/tai Lahenrannassa sekä tutkaillaan uudempia rakennuksia. Käydään Pahnilan museossa. Arkkitehtuurin ja ympäristötaiteen työpajassa opetellaan rakentamisen periaatteita ja suunnitellaan yseille sopiva nuorisotila, joka on sekä ekologinen että itsessään taideteos.

Lukio

Yleistä lukiossa

- Kuvataiteen 1. opintojakson opiskelijat vierailt Aineen taidemuseossa Torniossa
- Koko lukio viettää kerran vuodessa kulttuuripäivää Oulussa tai Kemissä; ohjelmassa on yleensä vaihtoehtoisesti joko teatteriesitys tai museovierailu. Kemiin suuntautuneissa päivissä tähän on voitu liittää vielä esim. Tehdasvierailu.
- Osallistuminen esittävän taiteen näytöksiin
- Osallistuminen vuotuisjuhliin

Alla on esitetty ehdotuksia siihen, miten kulttuurikasvatusta voisi toteuttaa lukion puolella. Koska oppilasmäärä on maltillinen, voivat kaikki osallistua kokonaisuuksiin joka vuosi.

Ohessa on kolme kiertävää kokonaisuutta, joista vuosittain toteutetaan yksi. *Kaikki kokonaisuudet voi toteuttaa myös työttömien toimintana, avoimena toimintana tai työhyvinvointikokonaisuutena sekä soveltuvien osin myös palvelutaloissa.*

1) Liittyy opetussuunnitelman kohtaan Yhteiskunnallinen osaaminen

Kulttuuri on tärkeä ja voimaannuttava asia asuinpaikasta huolimatta. Kokonaisuudessa hahmotetaan myös maksullisen virtuaalikulttuurin kuluttamisen tapoja tutustumalla mm. kuuluisiin taidenäyttelyihin maailmalla, sekä osallistamalla Suomen kansallisopperan- baletin tai vaikka kuuluisan sirkuksen esityksiin.

2) Liittyy opetussuunnitelman kohtaan Vuorovaikutusosaaminen

Retki haluttuun luontokohteeseen, johon liittyvät muinaiset tarinat. Sirkustaiteen pajassa opitaan kuinka taide-esityksellä kerrotaan tarinoita ja mitä se sirkuksen maailmassa tarkoittaa: miten monen osa-alueen yhteistyöllä rakennetaan suuria kokonaisuuksia. Sirkus peilaa kokonaisuutena hyvin sitä tapaa, millä myös yhteiskunnan pitäisi pyöriä.

3) Liittyy opetussuunnitelman kohtaan Monitieteinen ja luova osaaminen

Katsotaan video luovan työn ammattilaisista (useita vaihtoehtoja olemassa). Tutustutaan halutun paikallisen/lähialueen taiteilijan työhön ja työmahdollisuuksiin haastatteleamalla häntä. Taiteilija pitää ryhmälle myös oman alansa työpajan.

Kulttuurikasvatus muualla kuin päiväkot- ja kouluympäristössä, kuten

- kaiken ikäisten kerhotoiminnassa
- nuorisotiloissa
- palvelutaloissa
- työhyvinvoinnissa

Kulttuurikasvatussuunnitelmassa mainitut kokonaisuudet ja retket voi toteuttaa myös hieman muunneltuna eri kerhojen tai ryhmien toiminnan osana.

Kunnan tehdessä kokonaisuuksien toteuttajien kanssa sopimusta, samalla voi sopia myös vierailut aiheen tiimoilta muihinkin kohteisiin kuin koululle. Lisäksi esim. kerhojen toiminnan ohjaajia, palvelutalojen virikeohjaajia ja/tai muita kiinnostuneita varten voidaan järjestetään vaikka kerran syksyllä ja kerran keväällä koulutus, joka käsittelee aina tiettyä taiteenala ja siihen liittyvää kokonaisuutta. Näin teemataiteenala voi viedä eteenpäin myös paikallisena toimintana.

Kulttuurikasvatukseen liittyvään kerhotoimintaan saa paljon helposti toteutettavia vinkkejä myös koronapandemian aikana luoduista virtuaalipankeista. Esimerkiksi Lastenkulttuurikeskusten liiton sivuilta löytyvä harrastakotona.fi-sivusto antaa nimenomaan kaikille mahdollisia vinkkejä ammattilaisten kokoamina. Samalta sivulta löytyy myös ilmaisia videoituja esityksiä eri taiteenaloilta. Näistä voi katsomisen lisäksi myös ottaa oppia ja niitä muokata toimintaan sopivaksi, sillä esityksiä tuottaneet tahot ovat jo tekovaiheessa ajatelleet että yleisö on kotona ja tekee taidetta niillä välineillä joita sattuu jokaisesta kodista löytymään. Vaikka tietopankki on lastenkulttuurisivulla, monet sieltä löytyvät kokonaisuudet voi hyvin toteuttaa minkä ikäisen yleisön kanssa tahansa.

Simon kunnassa pidetään historiasymposium joka toinen vuosi.